

În numele lui Allah Cel Milostiv, Îndurător

Mărețe și deosebite realizări se pot observa în diferite domenii de activități umane și există în acest sens figuri de seamă în știință și în filozofie, în serviciul public și în filantropie, în război etc. În orice domeniu însă, măreția acestor realizări se bazează pe principiul generator *raison d'être* ("rațiunea de a fi"), așa cum rezistența trunchiului unui copac se bazează pe rezistența rădăcinilor lui. Prin urmare, valoarea, importanța și calitatea trainică a acestei măreții stă în forța rădăcinilor ei.

Sușinim că adevărata măreție este întemeiată pe mulți piloni și pe multe fundamente, dintre care cele mai importante sunt următoarele patru.

În primul rând, calitățile psihologice și morale ale individului. În al doilea rând, noblețea și calitatea valorilor fundamentale începute de individ și pe care au fost întemeiate faptele sale. În al treilea rând, măsura în care aceste valori fundamentale au fost puse în practică de către individ. În al patrulea rând, măsura în care individul a reușit să formeze o generație de frunte care să poarte pe umeri responsabilitatea de a păstra acele fundamente și de a continua să le pună în practică.

Cu siguranță, măreția nu poate fi cuprinzătoare, nici completă decât dacă conține toate aceste patru elemente. În paginile care urmează vom arăta, în lumina acestor elemente esențiale, măreția Profetului nostru, Muhammed – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, bazându-ne pentru demonstrația noastră pe fapte solide și probe istorice.

Primul pilon

În ceea ce privește primul pilon, calitățile psihologice și morale, biografiile autentice ale Profetului ne învață că el era însăși întruchiparea desăvârșirii, exemplul cel mai nobil. Înainte de a fi chemat la Profeție, el a fost un exemplu inegalabil de puritate desăvârșită. Oamenii propriul său trib l-au numit „cel demn de încredere”. Într-o societate a ignoranței, el nu bea vin, nu slăvea idoli și nu căuta amuzament pe căi nepotrivite. Nici măcar cei din tribul său, care i-au devenit dușmani de moarte după ce a fost chemat la Profeție, nu i-au atribuit vreo purtare urâtă. Era iubitor cu săracii, blând cu cei slabi și îi susținea pe cei asupriți. Din acest motiv, el a luat parte la tratatul *Fudul* în care unii oameni milostivi s-au unit să îi ajute pe cei săraci și asupriți, dar și să își recapete drepturile lor împotriva abuzului căpeteniilor tribale tirane.

După Profeție, A'îșa, „mama credincioșilor” – Allah fie mulțumit de ea! –, l-a descris în acest fel într-o relatare: „Moralitatea lui era Coranul însuși”¹, însemnând că toate calitățile morale menționate în Coran și toate hotărârile revelate prin Poruncă Divină erau armonizate în propria persoană. A'îșa a spus de asemenea că Trimisul lui Allah – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – nu s-a răzbunat niciodată pentru el însuși decât dacă lucrurile cinstate de Allah erau necinstite; și atunci se răzbuna pentru Allah.”²

După ce îngerul Gavriil i s-a înfățișat la peștera Hira, Profetul a venit tremurând acasă pentru a-i povesti soției lui, Khadija, ce se întâmplase, și ea a spus: „Pe Allah, Allah nu te va face niciodată de rușine. Păstrezi relații bune cu prietenii și rudele tale, îți servești oaspeții cu generozitate și îi ajuți pe cei ce au fost loviți de

1. *Tafsir Ibn Kathir*, Beirut, a doua ediție, 1970, vol. V;

2. Relatat de Bukhari și de Muslim.

nenorociri.”³

După aceste remarce generale referitoare la calitățile personale ale Profetului, ne vom referi acum la patru virtuți distincte, pe care nici un alt om însemnat nu a reușit să le întruchipeze laolaltă, mai ales cei care s-au bucurat de putere.

A. Profetul nostru – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a îmbinat într-o singură personalitate cele mai înalte grade de spiritualitate, prin slăvirea sânguincioasă a lui Allah, și cel mai înalt nivel de luptă destoinică și eforturi constructive în serviciul omenirii. El a excelat în strădania sa de a-L slăvi pe Allah și de a aștepta cu nerăbdare Ziua Judecății. A fost sincer în dorința și strădania lui de a-L mulțumi pe Allah. A dăruit milostenii nelimitate pentru cauza lui Allah. De asemenea stătea noaptea în rugăciune, până când picioarele i se umflau și postea continuu, petrecându-și flămând nopțile și zilele.

Cu toate acestea, el i-a sfătuit pe companionii săi să nu postească continuu în acest fel, ca nu cumva acest lucru să fie greu pentru ei⁴; el a spus: „În ceea ce mă privește îmi petrec noaptea [într-o stare în care] Domnul meu mă hrănește și îmi dă de băut.”⁵ Odată, soția sa, A'îșa, „mama credincioșilor” – Allah fie mulțumit de ea! –, l-a întrebat despre strădania lui în slăvire, în ciuda faptului că Allah l-a iertat de tot ceea ce el a trimis înainte sau a lăsat în urmă. El a răspuns: „Să nu fiu oare un supus mulțumitor?” Și într-un *hadis* convenit, el spune: „Dacă ai ști ce știu eu ai plânge mult și ai râde puțin.”⁶

Această sânguință în slăvire nu l-a împiedicat pe Profet – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – să ia măsurile corecte, la

3. Ibid

4. Ibid

5. Bukhari.

6. Ibid

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

momentul potrivit, în toate treburile administrative, legislative, economice, politice și militare. *Hijra* (migrarea) a marcat începutul erei islamice. Pe lângă împuținarea forțelor armate, ca urmare a migrării lor forțate, musulmanii erau copleșiți de numeroase probleme. Cu toate acestea, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a văzut un prilej favorabil de a opri caravana anuală de negoț care se întorcea din Siria sub conducerea lui Abu Sufian. Ca urmare, Profetul a intrat în bătălia de la Badr, unde i-a umilit pe necredincioșii Quraiș și a impus asupra dușmanilor musulmanilor un nou respect și o nouă admirație. Mai târziu, în bătălia de la Uhud, victoria s-a transformat în înfrângere, când un grup de arcași a părăsit locul pe care îl hotărâse pentru ei Profetul, și musulmanii au trebuit să se întoarcă la Medina foarte slăbiți. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – s-a pregătit imediat să intre într-o nouă bătălie⁷ însoțit numai de cei care au fost cu el la Uhud, pentru a reînnoi în mințile necredincioșilor respectul pentru musulmani. Dușmanii lor s-au temut și s-au deplasat spre Mecca. Atunci musulmanii, conduși de Profet – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, s-au întors spre Medina, iar moralitatea lor care avusese de suferit din cauza înfrângerii a fost restabilită și ei au învățat o lecție neprețuită pentru viitorul lor militar.

B. Smerenia, modestia și altruismul se numără printre cele mai rare trăsături personale ale celor măreți și eminenți, mai ales dacă aceștia se bucură și de o autoritate supremă. În ciuda solemnității înalte a statutului său și a respectului pe care i-l purtau companionii săi, Profetul s-a ferit de toate formele de fală și de manifestare a mândriei, nu așa cum fac conducătorii, șefii de stat și cei ce dețin funcții înalte.

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – și

7. Se referă aici la o sângeroasă bătălie, numită *Hamra' Al-Asad*.

adeptii lui erau asemănători în ceea ce privește deprinderile exterioare, îmbrăcămintea, modul în care se așezau, chiar și munca fizică pe care o practicau. De exemplu, în Bătălia Tranșeelor, ei personal au luat parte la săpat și la cărat. Atunci când călătoreau, Profetul obișnuia să adune lemne de foc pentru a-și ajuta adeptii să pregătească mâncarea și se asemena atât de mult cu oricare dintre ei, încât noii veniți nu puteau să îl deosebească printre adeptii lui în moschee. De aceea, era normal să pună această întrebare „Care dintre voi este Muhammed?” și atunci companionii indicau spre Profet.

Despre modestia sa, într-o relatare de Abu Sa'id Al-Khudri – Allah fie mulțumit de el! – se consemnează: „Trimisul lui Allah – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – era mai modest decât fecioara care se ascunde în spatele unui văl [sau în locuință].”⁸

Din lipsă de egoism și preocupare pentru ceilalți, Profetul cheltuia cu generozitate din venitul său, din bani, prăzi de război sau daruri făcute lui, lăsând realmente mai nimic pentru familia sa. S-a relatat că ori de câte ori i se aducea în dar un vas cu lapte, el îi chema pe cei mai sărmani musulmani să bea, iar el bea ceea ce mai rămânea după ei.

S-a relatat de la A'îșă – Allah fie mulțumit de ea! – că ea a spus: „Niciodată familia lui Muhammed – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – nu a mâncat pe săturate pâine de orz trei zile consecutiv.”⁹

Potrivit lui Bukhari și lui Muslim, Profetul a murit într-o astfel de stare încât armura sa a fost dată zălog unui evreu.

Autodisciplina și jertfirea de sine pentru ceilalți le lipsesc conducătorilor și președinților care – chiar și în așa-zisele regimuri democratice și sociale ale vremii noastre – sunt obișnuiți să ia exclusiv în stăpânire case, mijloace de transport și tot felul de bunuri, precum

8. Relatat de Bukhari și Muslim.

9. Ibid.

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

și să strângă avere folosindu-se de poziția lor de conducere.

C. Respectul Profetului pentru dreptate reprezintă a treia dintre trăsăturile sale unice. Adresându-se lui 'Umar bin Al-Khattab – Allah fie mulțumit de el –, care dorise să trateze forțat cu un evreu care venise la Profet – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, care era strâmtorat bănește atunci, pentru a cere plățirea unei datorii și o făcuse atât de aspru, Profetul a spus: „Lasă-l, căci creditorul are dreptul să vorbească aspru.”¹⁰

Îngăduința fără seamăn pe care o avea Profetul față de cei needucați și agresivi, o calitate foarte rară printre cei care exercită influență, este o altă dovadă a respectării dreptății. Este bine cunoscută întâmplarea în care un beduin care a venit la Profet și i-a cerut un dar (sau bani) l-a tras atât de tare de guler, încât i-a lăsat urme pe gât. Profetul a arătat o îngăduință extraordinară în răspunsul pe care i l-a dat beduinului și i-a oferit ceea ce a cerut, în ciuda manierelor lui urâte.

D. Viața desăvârșită a Profetului a fost caracterizată prin punerea totală în practică a înaltelor standarde morale pe care le-a propovăduit. Nu era nici o diferență între cuvintele și faptele lui.

Din acest motiv, el nu a încălcat nici o înțelegere pe care a făcut-o cu dușmanii lui, nici nu i-a înșelat, chiar dacă s-a temut să nu fie înșelat, și nici nu a apelat la neadevăruri pentru a obține o victorie în vreuna dintre bătăliile sale. Relatarea convenită „Războiul este o stratagemă”¹¹ nu indică sub nici o formă vreo excepție de la acest standard moral în politică. Acest lucru indică, în contextul bătăliei, permisiunea de a ascunde de dușman informații precum numărul forțelor armate sau desfășurarea lor – ca de exemplu de a arăta un număr mai mare sau de a face o zarvă atât de mare, încât dușmanul

10. O întâmplare similară este relatată de Bukhari, dar fără să fie folosite numele lui 'Umar sau al evreului.

11. Bukhari.

să se teamă de sosirea iminentă a unor forțe imense. O asemenea stratagemă de care s-a folosit Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – este reprezentată de modul în care și-a condus forțele într-o direcție diferită de cea dorită, pentru a ascunde această informație de dușman. Această tactică indică multă înțelepciune și nu încalcă standardele morale înalte.

O minunată „tradiție” povestește acest incident care a avut loc în viața Profetului. Un politeist, 'Abdullah bin Sa'd bin Abi Sarh, a devenit apostat după ce a îmbrățișat islamul și l-a defăimat pe Profet – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! Din acest motiv, Profetul le-a poruncit musulmanilor, după bătălia de la Mecca, să-l execute. Însă el, 'Abdullah, a căutat adăpost la 'Uthman bin 'Affan, fratele său de lapte – Allah fie mulțumit de el! –, care l-a dus să depună legământ înaintea Profetului. Profetul a refuzat de trei ori acest legământ, însă apoi a acceptat. După ce 'Abdullah a plecat, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a spus: „Nu s-a aflat printre voi nici unul care să dorească să-l ucidă (pe 'Abdullah) când nu i-am acceptat legământul?” Ei au zis: „O, Profet al lui Allah! De ce nu ai făcut un semn?” Profetul a spus: „Profeții nu trebuie să folosească șiretlicuri care înșală văzul.”¹²

Al doilea pilon

În legătură cu cel de-al doilea pilon, și anume noblețea și calitatea valorilor fundamentale începute de acest mare om și pe care au fost întemeiate faptele sale, realizările Trimisului lui Allah – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – depășesc de departe orice alt lucru care i-a fost dat vreunei alte ființe umane să îl ducă la bun sfârșit. El a stabilit valori trainice în viața personală, socială și politică și a așezat aceste valori într-un sistem nobil și practic, care a asigurat succesul în toate sferele vieții, în conformitate cu firea omului. Mai

12. „Biografia” (*sira*) lui Ibn Hisham, Dar al-Qalam, Beirut, vol. IV.

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

mult decât atât, el a stabilit aceste reforme mărețe și durabile într-o societate care nu înțelegea deloc valorile pe care el căuta să le ducă la bun sfârșit și a reușit acest lucru în ciuda unui fond de rezistențe aprinse și în ciuda ostilităților.

Putem exprima realizările lui în doar câteva cuvinte afirmând că Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a introdus un sistem care nu doar îmbină practica cu idealurile, ci și potrivește și armonizează idealurile într-un mod fără precedent. Este un sistem care nu exclude sau respinge, ci unul care îmbină elemente opuse ale vieții. Nu respinge nici una dintre laturile opuse ale firii umane, deoarece fiecare dintre acestea este o forță benefică, dacă este pusă la locul potrivit.

Viața omului, în special cea colectivă sau socială, compusă din bine și rău, din binefăcători și răufăcători, are într-adevăr nevoie de aceste elemente opuse. Așa cum o plantă are nevoie de căldură și de frig, de secetă și de ploaie, tot așa și viața umană are nevoie atât de milă, cât și de rigoare, de blândețe și de asprime, de libertate și de captivitate, de relaxare și de muncă, de pace și de război, de modestie și de mândrie, de posibilitatea de a alege și de a i se impune limite, de predici ușoare și de critică aspră și așa mai departe.

Adevărata virtute – într-un individ, într-o societate sau într-un stat – stă în folosirea corectă, la timpul și locul potrivit, a tuturor acestor elemente opuse ale firii umane. Aceasta nu se poate găsi în vreo preferință exclusivă pentru un singur element, în timp ce toate celelalte sunt neglijate. Într-adevăr, nădejdea pusă în oricare dintre aceste elemente opuse duce viața omului într-un punct în care calitatea ei începe să decadă, în afară de situația în care elementul opus este de asemenea adus în folosință – îngăduința neîntreruptă îl strică pe om, bunăvoința neîntreruptă încurajează răzvrătirea, iertarea neîntreruptă a greșelilor duce la și mai multe greșeli, împăcarea fără limite duce la și mai multe tiranii și așa mai departe.

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – s-a distins în istoria omenirii, deoarece, prin profeția și învățăturile sale, exprimate în legea islamică (*șari'a*), el a îmbinat idealul cu practicul într-un mod fără precedent și a făcut acest lucru cu înțelepciune, potrivit fiecărui lucru la nevoile vieții, astfel încât bolile morale au fost vindecate și lipsurile au fost îndreptate. Putem ilustra această armonie și această înțeleaptă exploatare a întregului potențial al ființelor umane prin următoarele exemple.

Profetul ne-a învățat să fim milostivi și a generalizat această milostenie așa încât să cuprindă toate creaturile simțitoare. El a promis o răsplătă mare pentru îngrijirea animalelor: „Există o răsplătă pentru serviciul adus fiecărui animal viu.” El a interzis abuzul verbal, alte abuzuri sau chinuirea unei persoane condamnate la moarte. De asemenea, a interzis ca un animal să fie chinuit înainte sau în timp ce este jertfit: „Dacă executați, executați bine; dacă jertfiți, jertfiți bine.” Într-un alt *hadis* se spune: „O femeie a fost pedepsită, deoarece a ținut o pisică legată până când a murit și [drept pedeapsă pentru această nelegiuire] a fost aruncată în lad. Ea nu i-a dat pisicii mâncare sau apă și nu a lăsat-o liberă așa încât să poată mânca insectele pământului.” Blandețea și grija Profetului este ilustrată prin faptul că el obișnuia să încline bolul pentru a-i permite pisicii să bea mai ușor.

Însă, în ciuda acestei blândeți extreme, la locul și timpul potrivit, el a hotărât o aspră pedeapsă pentru nelegiuți și pentru criminali.

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a recomandat de asemenea pace și bunăvoință între națiuni, precum și între indivizi, încurajându-i să se cunoască unii pe alții și să coopereze în obiective nobile. Allah spune în Coran: „*O, voi oameni! Noi v-am creat pe voi dintr-un bărbat și o femeie și v-am făcut pe voi popoare și triburi, pentru ca să vă cunoașteți. Cel mai cinstit dintre voi la Allah este cel mai evlavios dintre voi. Allah este Atoateștiutor [și] Bineștiutor*

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

[*'Alim, Khabir*].” [49:13] Și Allah spune de asemenea: „*Iar dacă ei vor înclina către împăcare, înclină și tu către ea. Și încrede-te în Allah, căci El este Cel care Aude Totul [și] Atoateștiutor [Sami', 'Alim]*.” [8:61] La fel ca și acest îndemn la împăcare, legea islamică (*șari'a*) îndeamnă la fapte militare împotriva celor ce complotează la adresa islamului. Coranul le poruncește credincioșilor să nu precupețească nici un efort în a se pregăti să se împotrivescă acestor uneltitori: „*Deci pregătiți [pentru luptă] împotriva lor tot ceea ce puteți din forță și din cai înșeuai, cu care să-i înspăimântați pe dușmanul lui Allah și pe dușmanul vostru...*” [8:60]

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a îndemnat la smerenie în rândul fraților musulmani atunci când a spus: „Pe acela care se poartă cu smerenie și modestie Allah îl va înnobila.”¹³ Pe de altă parte, în luptă, el a arătat superioritate în fața unui dușman. Coranul confirmă că: „*...Allah va aduce [în locul lui] un neam [de oameni] pe care-i iubește și care-L iubesc pe El, blânzi față de dreptcredincioși și aspri cu necredincioșii...*” [5:54]

Și Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a spus: „Cel care se arată slugarnic de bună voie – nu silit – nu este unul dintre noi.”

Potrivit cuvintelor din Coran, Trimisul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a recomandat să fie iertate ofensele legate de individ, de drepturile unei persoane: „*Însă răsplata aceluia care iartă și care caută împăcare se află la Allah.*” [42:40] Pe de altă parte, el a pus un mare accent pe drepturile colective și a refuzat orice renunțare sau intervenție în legătură cu drepturile lui Allah și cu îndeplinirea totală a poruncilor Sale restrictive.

Acestea sunt însă numai câteva exemple ce indică scopul legii islamice (*șari'a*), care acordă elementelor opuse ale vieții umane importanța cuvenită. Viața celui credincios și a comunității drepte nu

13. *Mișkat al-Masabih*, Damasc, Al-Maktab al-Islami, 1961, vol. II, p. 637

neglijează nici unul dintre aceste elemente, deoarece, în exterior, aceste elemente sunt necesare fiecăruia – diferite fațade ale întregului echilibrat și rațional. Dacă un om cunoaște numai o singură față și nu reușește să descopere și cealaltă parte a ei, atunci știința lui are lipsuri, iar înțelegerea lui este canalizată greșit.

O parte a doctrinei islamice o reprezintă faptul că *șari'a* (legea islamică) a fost un aspect integral al revelației pe care Allah a pogorât-o Trimisului Său; aceasta nu a fost hotărâtă de Trimis însuși. Cu adevărat, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – nu a vorbit niciodată de propriile lui dorințe atunci când a propovăduit preceptele legii islamice (*șari'a*). Mai mult decât atât, unele dintre aceste reguli ale *șari'ei* provin direct din textele Coranului și nu din „Tradiția Profetului” (*Sunna*).

Așadar, cât de mult se poate spune că virtuțile legii islamice (*șari'a*) reprezintă un indiciu al măreției Trimisului? Am răspunde că ele indică măreția lui nu în ceea ce privește originea Legii, ci în ceea ce privește faptul că Profetul a pus-o în practică. Nu numai că a fost omul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – demn de a primi Revelația și Legea, ci și de a le întruchipa și a le pune în practică. Prin binecuvântarea lui Allah, există, pe de o parte, o potrivire perfectă între echilibrul elementelor opuse din cadrul legii islamice (*șari'a*) și, pe de altă parte, același echilibru în faptele, purtarea și învățăturile Trimisului. Viața lui indică o armonie perfectă a celor mai minunate calități umane – însăși armonia existentă între acestea reprezentând cea mai înaltă virtute – voie bună, precum și seriozitate, flexibilitate, precum și rigurozitate, strictețe, precum și compasiune, umilință, precum și respect de sine, veselie, precum și disciplină, amabilitate, precum și implacabilitate, putere de decizie, precum și chibzuință, mânie, precum și iertare, pentru a numi numai câteva dintre virtuțile atât de bine ilustrate în ceea ce a venit la noi prin consemnările vieții sale – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie

asupra sa!

Nu mai este nevoie să spunem că Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – obișnuia să glumească în anumite situații, cu toate că nu spunea altceva decât adevărul.¹⁴ Un exemplu în acest sens îl constituie vorbele pe care i le-a spus unei bătrâne: „O bătrână nu va intra în Rai”¹⁵, însă apoi a consolată-o zâmbind și adăugând că toate femeile bătrâne vor fi tinere în Rai, căci Allah le va învia ca tinere femei în Ziua de Apoi.

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – este de asemenea cunoscut că îi tachina pe copiii pentru a-i amuza și înveseli. Astfel se apleca pentru ca nepoții săi, Hasan și Husain, să se urce pe spatele lui și spunea: „Cât de minunată este cămila voastră! Și ce poveri minunate sunteți voi!”¹⁶

Pe de altă parte, chiar dacă i-a descris pe nepoții lui ca fiind „încântarea lui” (*basil*) în această viață, Profetul a scos o curmală din gura lui Hasan sau a lui Husain, deoarece provenea din danie (*zakat*), care nu este permisă Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – sau celor din familia sa.¹⁷

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – era cel mai milostiv dintre oameni așa cum se accentuează în versetul din Coran care îl descrie în cuvintele: „...iar cu dreptcredincioșii este el milostiv și îndurător.” [9:128]

Într-un *hadis* se spune: „Allah va fi milostiv cu cei ce sunt milostivi. Fiți îngăduitori cu cei de pe pământ și atunci Cel din Ceruri va fi îndurător cu voi.”¹⁸

Într-un alt *hadis*, Ibn Mas’ud – Allah fie mulțumit de el! – a spus: „Ne aflam într-o călătorie cu Trimisul lui Allah – Pacea și

14. *Mișkat*

15. *Ibid*

16. *Ibid*.

17. Bukhari și Muslim.

18. *Ibid*.

binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – și am văzut o ciocârlie cu doi puișori, și i-am luat puii. Apoi ciocârlia a venit fâlfâind din aripi [foarte neliniștită]. Atunci Profetul a zis: «Cine a năpăstuit-o pe ea [pe ciocârlie] de puișorii ei? Dați-i înapoi!»¹⁹

În colecțiile lui Bukhari și Muslim s-a relatat că Trimisul lui Allah – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a spus: „Era un câine care se învârtea în jurul unei fântâni aproape mort de sete. S-a întâmplat să îl vadă o femeie ușoară dintre prostituatele din neamul Isra'il și ea a scos apă cu pantoful ei și i-a dat să bea, și a fost iertată datorită acestui lucru.”

Mila, blândețea și îngăduința Profetului erau echilibrate de hotărârea și caracterul implacabil pe care îl avea în afaceri, când aceste virtuți își aveau locul. Și din acest motiv el nu numai că a luptat împotriva tuturor dușmanilor recalcitranți față de chemarea la islam, ci a rămas și ferm în fața ostilității lor susținute și armate, însă în același timp i-a iertat pe cei despre care a crezut că iertarea îi poate îndrepta [pe calea cea bună].

'Ali – Allah fie mulțumit de el! – a relatat că atunci când lupta se intensifica, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – era văzut în poziția cea mai apropiată de dușman.²⁰

Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a dezaprobat faptul că însoțitorii săi (companionii – Allah fie mulțumit de ei toți!) au intervenit pentru o femeie nobilă din neamul Makhzum care furase. Cu acest prilej el a menționat aceste cuvinte bine cunoscute, nemuritoare: „O, voi oameni, cei care au venit înaintea voastră au fost nimiciți, pentru că dacă unul dintre nobilii lor fura ei îl iertau, însă dacă unul dintre cei săraci fura ei îi acordau pedeapsa cuvenită. Pe Allah, dacă Fatima, fiica lui Muhammed, ar fi furat, i-aș fi tăiat mâna.”²¹

A'isha, „mama credincioșilor” – Allah fie mulțumit de ea! –, a spus

19. Abu Dawud.

20. Muslim

21. Bukhari și Muslim.

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

că Trimisul lui Allah – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – nu a lovit niciodată pe nimeni cu mâna sa, nici femeie, nici sclav, decât numai atunci când lupta pentru Allah și nu s-a răzbunat niciodată decât dacă lucrurile făcute inviolabile de Allah erau încălcate și atunci se răzbuna pentru Allah, Cel Preaînalt și Preamărit.²²

A. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a îmbinat încrederea deplină în Allah cu respectarea deplină a tuturor mijloacelor practice obișnuite pentru siguranță. Acesta este adevăratul înțeles al încrederii în legea islamică (*șari'a*).

În migrarea (*hijra*) sa, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – s-a folosit de toate mijloacele de discreție, de ascunzători și camuflare pentru a-i induce în eroare pe dușmanii care îl urmăreau și doreau să îlucidă mai înainte de a putea ajunge la Medina. În același timp, el s-a lăsat în totalitate în voia lui Allah, Cel Preaînalt și Preamărit, implorând ajutorul Său pentru a izbândi și pentru a înlătura posibilele obstacole.

Cu prilejul bătăliei de la Uhud, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a purtat armură dublă pentru o protecție mai mare împotriva armelor inamice. Aceasta este bine-cunoscuta sa replică, „Leagă [cămila ta] și apoi încrede-te [în Allah]”, pe care i-a dat-o omului care a întrebat dacă trebuie să își lase cămila liberă și să se încreadă numai în Allah pentru a nu se rătăci;²³ replica dată echilibrează într-un mod desăvârșit natura exterioară și cea interioară, activul și contemplativul, armonia eforturilor săvârșite pentru această viață și pentru cea ce va să vină. În acea armonie se află adevăratul spirit al legii islamice (*șari'a*), care nu este un vis îndepărtat sau idealist, ci unul care devine, în relatările detaliate despre viața Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, realitate.

22. Muslim

23. Tirmizi

Al treilea pilon

Al treilea pilon sau fundamente pentru judecarea măreției umane se leagă de tălmăcirea unor idei și precepte mărețe, de punerea lor în practică. În cazul Profetului Muhammed – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – măreția învățaturii sale a fost întărită în totalitate de măreția efectelor pe care aceasta le-a avut în lume – inimile și mințile care nutreau o ură cruntă au devenit discipoli înfocați pentru cauza islamică. Totuși, pentru a aprecia pe deplin această realizare, trebuie să rememorăm mediul fizic, cultural și moral în care s-a înălțat pentru prima dată chemarea islamică.

Chemarea la islam a fost întâmpinată de o rezistență violentă, de batjocură și dispreț la adresa Trimisului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! Cu o puternică hotărâre și urmând poruncile lui Allah, Profetul a întors spatele propriului neam și oraș natal și a plecat, în numele islamului, într-un nou oraș, numit Medina. Acolo a pus bazele unei noi forțe, structurată și condusă după principiile islamice, și a reușit în cele din urmă să se întoarcă în orașul său natal în forță și biruitor. În acest fel, Peninsula Arabică a devenit din centrul idolatriei, corupției și a barbarismului un centru al celui mai strălucitor și pur monoteism și o trambulină pentru civilizația islamică.

Vom menționa aici câteva exemple referitoare la ceea ce Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a făcut pentru a pune bazele unei noi civilizații întemeiate pe dreptate și pe o adevărată frăție universală între oameni.

Datorită chemării la islam pe care a făcut-o Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, mediul fizic și cultural al arabilor a fost purificat de idolii pe care îi veneraseră orbește în trecut. Superstițiile și obscurantismul au fost demolate și în locul lor Profetul a așezat învățăturile de bază ale islamului. În primul rând, credința într-o singură divinitate, Allah, Creatorul, Veșnicul și Absolutul, Cel

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

Preaînalt și Preamărit, Cel Atotputernic și Atoateștiutor, Cel care nu a zămislit și nu a fost zămislit, Cel care nu are pe nimeni egal. Prin intermediul versetelor revelate din Coran și prin învățăturile Profetului, acest principiu absolut a fost comunicat inimii și minții omului care gândește și cugetă.

În al doilea rând, credința în Ziua de Apoi, în Ziua Socotirii, în trimișii lui Allah și în Cărțile pe care El le-a revelat. În acest fel, valoarea tuturor făpturilor umane, unitatea lor sub un Singur Creator, dar și răspunderea lor în fața Lui au fost oferite drept răspunsuri grăitoare și puternice pentru politeism și păgânism. În acest fel mintea arabilor a fost eliberată și arabii au fost capabili, într-un timp extrem de scurt, să pună bazele civilizației islamice care s-a răspândit în întreaga lume.

B. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a pus bazele unei noi rânduieli islamice care să exprime noi concepte și criterii sociale care nu luau în considerare atașamentul față de legătura de sânge sau de neam. Noul crez era teama de Allah, credința și valoarea. Compasiunea și grija, iubirea personală și dreptatea socială nu erau îndreptate spre familia apropiată, spre neam sau trib, ci spre omenire în general, și toți oamenii erau, mai presus de toate, tratați ca fiind egali în fața drepturilor și a legii.

Trimisul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – l-a împuternicit pe Zaid bin Haritha, un sclav eliberat, să conducă armata islamică în războiul de la Mu'ta (unde este acum Iordania) împotriva romanilor. Expediția a fost una foarte importantă datorită distanței și a dificultăților călătoriei. Numirea lui Zaid bin Haritha a marcat o schimbare radicală față de tradiția anterioară de dinainte de islam: atât Ja'far bin Abi Talib, vărul Trimisului lui Allah și căpetenie a tribului Quraiș, cât și Khalid bin Al-Walid Al-Makhzumi au slujit sub porunca unui sclav eliberat.

Mai târziu, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie

asupra sa! – I-a împuternicit de asemenea pe Usama bin Zaid bin Haritha, un tânăr, să conducă armata în cel de-al doilea război de la Mu'ta, chiar dacă mulți companioni mai în vârstă ai Profetului, precum 'Umar bin Al-Khattab – Allah fie mulțumit de el! –, se aflau în armată și erau disponibili. Moartea Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a întârziat expediția militară condusă de Usama la Mu'ta. Prima misiune a primului calif, Abu Bakr, a fost să trimită acea armată, așa cum intenționase Profetul. Abu Bakr a mers pe jos până la marginea Medinei Prealuminate (Al-Madina Al-Munawwarah) pentru a însoți armata: în fruntea acelei armate a rămas la insistența califului tânărul ei conducător.

Un alt exemplu îl constituie Salman Al-Farsi, care era sclavul unui evreu până ce Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – l-a ajutat să își dobândească libertatea. Mai târziu, cel de-al doilea calif, 'Umar bin Al-Khattab, l-a numit pe Salman Al-Farsi – Allah fie mulțumit de amândoi! – conducător (*amir*) al Madaen-ului lui Chosroes.

Aceste măsuri ale Profetului au schimbat convențiile și concepțiile arabilor legate de orânduirile primitive. Ei au întruchipat în mod practic învățăturile din versetul din Coran: „*Cel mai cinstit dintre voi la Allah este cel mai evlavios dintre voi.*” [49:13] și din *hadis*-ul: „Cel care numește un om drept căpetenie a grupului său, în timp ce printre ei se află un altul mai plăcut lui Allah (adică mai supus poruncilor Sale), acela (care numește) este considerat trădător față de Allah, de Trimisul Său și de credincioși.” Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a spus: „Orice persoană căreia Allah i-a dat în grijă oameni și care moare în timp ce se poartă necinstit cu oamenii lui va fi exclus din Paradis de către Allah.” Există oare o cale mai rea pentru un conducător să își înșele supușii decât să numească pe cineva care este mai puțin corect și mai puțin competent decât un altul să se ocupe de interesele celorlalți?

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

C. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a schimbat condiția socială și poziția femeilor - acestea au fost printre cele mai impresionante îmbunătățiri aduse practicii vechi a arabilor din perioada ignoranței. Înainte de islam, femeile – cu puține excepții – erau considerate o parte a bunurilor personale ale bărbaților lor și nu se bucurau de niciun drept legal. Înainte ca Sfântul Coran și „Tradiția Profetului” (*Sunna*) să îmbunătățească această problemă, nici o societate nu a recunoscut, nici prin lege, nici prin practică, drepturile femeilor așa cum a recunoscut drepturile bărbaților. Islamul afirmă că, în fața lui Allah, femeile, în calitate de credincioase, sunt egale cu bărbații, dar vorbește de asemenea și de diferențele față de bărbați în ceea ce privește rolul lor de mame, soții, fiice. Într-o vreme de prejudecii oarbe și de practici obișnuite, într-o vreme în care copilele erau adesea arse de vii, schimbările aduse de Profet – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – au reprezentat o minune.

D. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a înălțat noul stat islamic pe noi temelii, cu o trezorerie centrală și cu un număr mare de departamente diferite care se îngrijeau de administrare, apărare, educație, economie, bunăstare și așa mai departe. În același timp, aceste departamente diferite lucrau în mod flexibil și armonios, potrivit legii islamice (*șari'a*), pentru a da naștere unei civilizații cu adevărat islamice.

E. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a lăudat toate domeniile de cunoaștere, în special pe cele ale legii islamice (*șari'a*). El a asemuit știința *șari'ei* cu lumina semilunii care arată calea către o viață ordonată și dreaptă. În plus, Profetul a înălțat statutul învățaților și i-a îndemnat pe musulmani să învețe și să îi învețe și pe alții. El a lăudat răspândirea științei și a interzis tănuirea ei. Cu adevărat, a amenințat cu pedeapsă pentru tănuirea științei. Acest entuziasm pentru învățatură avea curând să lumineze lumea și

să înflorească în artă și în știință, în grădinile botanice și în universități, de unde de atunci întreaga omenire a avut numai beneficii.

Scurtele comentarii și reflecții de mai înainte nu reprezintă decât o descriere cuprinzătoare pentru a-i aminti cititorului de înzestrarea dăruită Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – nu doar pentru a stabili un program de reformă, ci și pentru a-l duce la îndeplinire, pentru a-l pune în practică într-un asemenea mod încât beneficiile lui să nu poată fi modificate.

Atât de multe chemări la reformă au eșuat pentru că nu au fost însoțite de un asemenea geniu care să le pună în practică. În mod tipic, chiar și cei mai înțelepți și mai bine intenționați reformatori au intrat în conflict cu indivizi sau grupuri ale căror interese vaste erau amenințate de reformă: înainte ca reforma să fie implementată suficient, scopul lor era subminat de dușmanii reformei. Bineînțeles, islamul nu a fost doar un pachet de reforme: a implicat o reînnoire totală a vieții interioare și exterioare, dar și a faptelor individuale și colective. Faptul că Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a reușit în întregime să stabilească în Peninsula Arabică, în societatea ignorantă de dinainte de islam, astfel de schimbări cuprinzătoare reprezintă o dovadă a măreției unui om unic. O parte foarte importantă a acestui succes a reprezentat-o transformarea celor mai buni dintr-o întreagă generație de bărbați și femei în musulmani de cel mai înalt nivel – care, în schimb, au transmis acel mesaj mai departe sub forma unui exemplu desăvârșit.

Al patrulea pilon

Pregătirea unei generații de bărbați și de femei care să înțeleagă în totalitate mesajul și să îl transmită reprezintă o dovadă precisă și convingătoare a măreției Profetului Muhammed – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! Fără o astfel de generație de

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

bărbați și de femei plini de zel care să transmită și altora credința, care să aibă înțelepciunea de a-și tempera acel zel destul de flexibil pentru a convinge oameni din diferite timpuri și locuri și care să aibă o putere suficientă de convingere pentru a-i face să respecte bazele credinței în orice fel de împrejurări – fără o asemenea generație nu se știe dacă ar fi putut apărea marea civilizație a islamului, nicidecum de a călători în întreaga lume, păstrându-și în același timp trăsăturile ei deosebite și unificatoare. Este adevărat că, într-o oarecare măsură, fiecare reformă majoră din istoria omenirii a fost asociată cu un individ măreț și cu grupul cel mai apropiat al adeptilor și elevilor săi. În toate cazurile însă, cu excepția unuia singur, mesajul a venit schimbat, neclar, deformat, limba lui inițială s-a pierdut, înțelesul inițial a fost atât de variat de la an la an, de la cultură la cultură, încât cu greu poate cineva să spună cu siguranță care a fost acel înțeles. Singura excepție este islamul, mesajul transmis de Profetul Muhammed – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, propovăduit mereu și pus în practică de adepții săi de atunci și până în ziua de azi.

Ei nu ar fi putut face acest lucru, dacă Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – nu ar fi educat prima generație atât de bine în angajamentul pe care îl au cei care cheamă la islam (*da'ua*). Cel mai important este să ne amintim că nu vorbim de un grup mic de oameni, un grup ales sau de oameni învățați, ci de o întreagă generație de bărbați și de femei de toate nivelurile și clasele sociale: sclavi, dar și stăpâni, negri, dar și albi, arabi, dar și ne-arabi, negustori, dar și războinici, neștiutori, dar și învățați, femei, dar și bărbați. Chemarea islamică a pătruns în fiecare dintre aspectele vieții umane. Așadar, a fost normal ca ea să fie făcută de categoriile cele mai cuprinzătoare de credincioși și de credincioase.

Două realizări ale companionilor – Allah fie mulțumit de ei toți! –, care se evidențiază în mod deosebit, sunt:

a) eforturile lor de a păstra și de a strânge Coranul, atât în

mintea lor (învățându-l pe de rost), cât și sub forma unei cărți în timpul cârmuirii primilor doi califi (și a urmașilor lor de atunci);

b) eforturile lor de a învăța pe de rost, de a relata și de a studia "tradiția" (*sunna*) și relatările (*hadis*-urile) Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa!

Nici una dintre realizări nu se poate imagina fără calitatea credinței lor și fără calitatea iubirii lor pentru persoana Profetului. Ei și-au amintit de cuvintele și de faptele lui, pentru că, așa cum el însuși a explicat, aceasta era cea mai bună modalitate de a-și aminti cum să întruchipeze învățăturile din Coran.

Trecutul islamic, în timpul perioadei de extindere și prosperitate în Africa, Europa și Asia, ajungând până în China, este plin de exemple referitoare la modul în care învățăturile din Coran și din „Tradiția Profetului” (*Sunna*) au putut fi realizate într-o civilizație bogată, diversă și îngăduitoare care a excelat în arte și știință, precum și în guverne, în administrație și în asigurarea dreptății și a bunăstării. E firesc că islamul ar fi trebuit să se exprime ca o civilizație, și nu ca o credință, deoarece fundamentele crezului său fac apel la rațiunea omului și prin legea islamică (*șari'a*) dreptatea devine un țel major al eforturilor colective ale musulmanilor, ca adevărați credincioși.

Așa cum am spus, pentru a fi puse bazele civilizației islamice a fost necesar ca o întregă generație de bărbați și de femei de toate categoriile să fie educată, potrivit obiceiurilor și învățăturilor adevăratei credințe. Formarea unei astfel de generații înseamnă o parte importantă a realizărilor Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! O bază majoră în această formare a reprezentat-o angajamentul luat de a chema la islam (*da'ua*), aducerea islamului în viețile și în inimile celorlalți, și corolarul lui, angajamentul la *jihad* (lupta pentru Allah) pentru cauza chemării la islam (*da'ua*). Despre răsplata pe care o primește cel care îi cheamă pe alții la islam, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a spus:

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

„Dacă o persoană îmbrățișează islamul la îndemnul tău, aceasta va fi mai bine pentru tine decât zece cămile roșii (adică decât cele mai dragi averi din această viață).”²⁴ Accentul pus pe „o persoană” este semnificativ, subliniind un alt *hadis* în care se explică responsabilitatea pe care o au ocrotitorii și cei ce sunt responsabili pentru educarea aceluia care se află în grija lor: „Fiecare dintre voi este ocrotitor și responsabil pentru lucrurile care se află în grija lui.”²⁵

Acest principiu, că toți musulmanii au responsabilități pentru islam, derivă din porunca din Coran, adresată tuturor credincioaselor și credincioșilor, că ar trebui să poruncească ceea ce este convenit și să oprească de la ceea ce este neîngăduit. Munca pe care o întreprind cei care cheamă la islam este pusă pe umerii tuturor celor care sunt musulmani și constituie una dintre datoriile de bază pe care musulmanul sânguinos le are față de tovarășul lui.

În ceea ce privește iubirea pentru *jihad* și pregătirea continuă pentru el, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – i-a încurajat asiduu pe adepții săi în acest sens. A făcut acest lucru, deoarece iubirea pentru *jihad* nu este doar armura protectoare a islamului, ci este de asemenea și mijlocul prin care libertatea de a chema la islam (*da'ua*) poate fi apărată. Această libertate este fundamentală pentru omenire: islamul este de la Allah, o îndurare pentru oameni și este ultimul și cel din urmă mesaj de la Allah pentru ei – calea lui nu trebuie, și cu adevărat nu trebuie, să fie blocată, potrivit versetului: „*Nu este silire în credință.*” [2:256] Dacă munca celor care cheamă la islam (*da'ua*) ar fi împiedicată, forțele răutăcioase ale vremii – și întotdeauna există asemenea forțe – ar căuta să distrugă întru totul credința.

„Tradiția Profetului” și Coranul însuși se concentrează pe valorile înalte care sunt puse pe *da'ua* (chemarea la islam) și *jihad*

24. Relatat atât de Bukhari, cât și de Muslim.

25. Bukhari, *Al-Adab Al-Mufrad*.

(lupta sfântă). Din acest motiv, companionii Profetului – Allah fie mulțumit de ei! – au tânjit după *jihad* și după răsplata pe care o vor obține pentru el în Ziua de Apoi și erau îndurerați la gândul că li se va nega martiriul sau moartea în *jihad*. Profetul a zis: „*Jihad*-ul se poartă până în Ziua Învierii.” După credință, *jihad*-ului i se acordă cel de-al doilea grad printre marile obligații ale musulmanului și astfel răsplata pentru *mujahid* (cel care luptă pentru *jihad*) se numără printre cele mai înalte grade. Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – obișnuia să se roage la Allah pentru „viața celor fericiți și locuința [sau rangul] martirilor.”²⁶ Și datorită martirilor în islam există acum în lume atâtea sute de milioane de musulmani.

Fundamentele formării unei generații călăuzitoare

Fără îndoială, cea mai mare realizare a Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – este de a asigura acea lungă și biruitoare continuitate a islamului prin educarea unei întregi generații de bărbați și de femei care să îl pună în aplicare atât de ferm. Pentru a reuși în această activitate de educație, el a avut nevoie de cea mai bună perspicacitate, de înțelepciune și de cunoașterea caracterelor și obiceiurilor indivizilor în parte. El a avut nevoie de un ascuțit simț al situației, pentru a alege cel mai bun moment de a începe sau transmite educația. El a avut nevoie de o extraordinară evaluare exactă a potențialului mai multor indivizi măreți din multe categorii ale vieții și de răspunsul lor probabil la victorie și la înfrângere. În cele din urmă, el a trebuit să îmbine convingerea personală cu argumente puternice și putere de convingere prin sfaturi și practică – numai îmbinarea acestora a putut da naștere la ceea ce a dat naștere în interiorul companionilor Profetului, și anume o dorință de a trăi și de a muri pentru cauza islamică.

Trei trăsături importante ale învățăturilor Profetului – Pacea și

26. Tirmizi, vol. 5.

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – trebuie menționate îndeosebi.

În primul rând, el a pus un mare accent pe educația individului și nu s-a limitat la călăuzirea generală și colectivă. Reforma individului a reprezentat temelia de bază pentru reforma comunității: virtutea și călăuzirea dreaptă s-au răspândit înspre exterior de la fiecare individ virtuos și drept călăuzit pentru a influența comunitatea care la rândul ei oferă cel mai bun mediu ca alți indivizi să își dea seama de propriul potențial pentru virtute și călăuzire dreaptă. În al doilea rând, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a ales momentul în care să îndrume, dar și persoana pe care să o îndrume. Dacă există o pregătire interioară pentru aceasta, însușirea științei este mai ușoară, mai trainică și mai roditoare. La fel cum atunci când uzi un sol uscat este mai bine decât dacă torni aceeași cantitate de apă pe stânci impermeabile, la fel și atenția trebuie să fie îndreptată înspre ocaziile și situațiile în care îndrumarea este oferită.

Să observăm acest exemplu: Trimisul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a văzut un bărbat bine făcut cerând pomană în moschee. L-a întrebat: „Ce ai acasă?” Omul a răspuns: „O carpetă. Servește drept cuvertură și saltea. Și un pahar de lemn pentru băut.” Trimisul i-a poruncit omului să le aducă și le-a vândut cu doi dirhami. Apoi Trimisul i-a poruncit bărbatului să ia, cu un dirham, hrană pentru familia lui și cu celălalt un topor să taie lemne și să se întoarcă după cincisprezece zile. În timpul acelor cincisprezece zile, omul a tăiat și a vândut lemne și a putut să obțină un surplus de un dirham pe zi peste cheltuielile membrilor familiei lui. Atunci, Trimisul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a arătat care era lecția pentru acel om: „Acest lucru este mai bun pentru tine decât să vii în Ziua Învierii cu un semn negru pe chipul tău (pentru cerșit).”²⁷

27. Abu Dawud.

Pe lângă învățarea persoanei potrivite, la momentul potrivit, până la gradul potrivit, Profetul – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – a încurajat consecvența și continuitatea în împlinirea faptelor bune. Un act înverșunat de virtute dispare repede precum un gest, în timp ce un mic bine făcut mereu aduce un beneficiu mai mare pentru mai mult timp. Acesta este cu siguranță înțelesul *hadis*-ului autentic: „Cele mai plăcute fapte lui Allah sunt cele care sunt împlinite mereu, chiar dacă sunt neînsemnate.”²⁸ Faptele bune împlinite neîntrerupt au o creștere sigură și trainică – așa cum picăturile de apă pot forma un râu sau un ocean.

Michael Hart, istoric și matematician american, a publicat de curând cartea „O sută de cei mai de seamă bărbați din istorie”. El l-a plasat pe Profetul Muhammed – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! – în fruntea listei lui, ca fiind cel mai influent dintre toți bărbații. Studiul său nu reflectă virtutea personajelor pe care le-a menționat, ci măsoară numai gradul influenței lor. Am încercat, în această scurtă lucrare, să arătăm virtutea și măreția vieții Profetului – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, examinând calitățile moștenite ale acelei vieți și nu doar influența ei. Cu adevărat, nu a existat nici o viață umană egală cu a sa în ceea ce privește gradul valorii sau al influenței. În el erau adunate laolaltă toate calitățile desăvârșirii umane, armonizate în așa fel încât să formeze exemplul perfect pentru omenire, lăsând la o parte măreția lui ca fiind ultimul și pecetea tuturor trimișilor lui Allah.

Un cuceritor este recunoscut pentru cuceririle sale, un inventator pentru invențiile sale și pentru inventivitatea sa, un învățat, pentru nivelul și profunzimea învățăturilor sale, un filantrop, pentru înțelepciunea și pentru darurile sale publice, un orator, pentru talentul și discursul său elocvent. Însă în fiecare caz, însăși măreția unui asemenea individ a însemnat nu de puține ori exces, ducând la

28. Relatat de Bukhari și Muslim.

Muhammed - modelul perfect pentru omenire

greșeală și pierdere, sau măiestria lui a fost îmbinată cu cele mai serioase eșecuri în alte domenii – de pildă, un mare orator poate să fie un mare laș, un mare cuceritor poate fi de asemenea un avar și așa mai departe. În sfârșit, cel măreț poate, prin însemnătatea lui, să devină un singuratic, necunoscând alte domenii în afară de cel în care excelează. Însă viața Profetului Muhammed, ultimul trimis al lui Allah – Pacea și binecuvântarea lui Allah fie asupra sa! –, ne rămâne cunoscută în cele mai mici detalii. Și din acest motiv în inima musulmanilor există o iubire adâncă pentru fiecare dintre calitățile lui care nu se vor diminua până la sfârșitul vremii. El rămâne, în inima fiecărui musulman, modelul desăvârșit ca reprezentând cel mai evlavios și mai demn de încredere tânăr, cel mai cinstit dintre negustori, cel mai de nădejde prieten, soțul perfect, cel mai iubitor tată, cel mai înțelept conducător și cârmuitor al oamenilor pe timp de pace și de război, cel mai de seamă și mai milostiv dintre oameni față de cei nevoiași, de cei slabi, de cei departe de casă, cel mai drept dintre judecători, cel mai destoinic în slăvire, cu slăvirea cea mai curată față de Unicul Dumnezeu, și El știe cel mai bine cu cine să pună ultimul Său mesaj.

Toată slava se cuvine lui Allah, Stăpânul lumilor!

